

Nogle Yttringer foranledigede ved Baro-
net John Sinclairs Efterretning
om Saltets Anvendelse i det engelske
Agerbrug.

Ridder og Baronet John Sinclairs Skrivelse til
det Kongl. Danske Landhuusholdningsſelskab om
Brugen og Nyttten af Salt i Landoeconomisk Hen-
ſeende, ſom er anført i Landoeconomiske Tidens-
ders 8de Binds 3die Heſte, anlediger mig til at
bekjendtgjøre de Forſog, jeg har gjort med Salt i
ovenmeldte Henſeende. Men førend jeg fremsæt-
ter diſſe, vil jeg korteligen ytre mine Tanker om
Baronet Sinclairs Forſlag til Salts Anvendelse
ſom Gjødningsmiddel, for ſaavidt vort Fædrene-
land angaaer. Vel troer jeg, at Salt i Engels-
land og andre Lande, ſom ere ſaa lykkelige at
have betydelige Saltværker, med Fordeel kan an-
vendes ſom Gjødningsmiddel til Jordens Frugt-
bargjørelſe; men her i Dannemark, hvor Naturen
ikke har meddeelt os denne Lykke, vil det viſt ikke
ſvare Regning at ſende vort Sølv eller endog vor
Sæd ud af Landet for at hente fra Fremmede
dette Gjødningsmiddel *). Enhver, der vil gjøre

*) En meget agtet Kjøbenhavnſk Handelsmand har
ſagt mig, at man formodentlig kunde have
frantſk Salt her for 2 Rbd. Sølv Tønden.
Er Saltet blot et godt Gjøbemiddel — jeg

fig den Umage at calculere, hvor mange Tønder Hvede, Byg eller Havre en Landmand, efter at han har fradraget det, som det har kostet ham selv i Arbeidsudgifter, Skatter og Afgifter skal sælge for at kunne kjøbe saa mange Tønder Salt, som behøves efter Hr. Baronet Sinclairs Angivelse til en Tonde Lands Gjødsling, den vil useilbarligen finde, at den, der her i Landet vil kjøbe Salt til Gjødsling, maae ligned ved Guld-mageren, hvis Tilfætninger for at frembringe Guld kostede ham langt mere, end det Guld han fremvirkede deraf. Følgen deraf var, at han blev en fattig Mand. — Enhver cultiveret Mand heri Landet veed, at Engelland har betydelige Saltværker; man kan altsaa formode, at det ligeledes er enhver cultiveret Mand i Engelland bekjendt, at Dannemark næsten ingen Saltkøgerier har. Mange Aars Erfaring har overbeviist mig om, at Saltet, blandet i Compostgjødsning, har megen Kraft til at forøge Jordens Frugtbarhed; enhver Gjødsning, som med Skjonsomhed er blandet efter den Jords Bonitet og Bestaaffenhed, hvortil den skal bruges, virker i flere Aar til Jordens Frugt-

figer: er det — saa vil denne Afhandlings høit- agtede Forfatter ei tage i Betænkning, selv at sende Solv derfor ud af Landet, thi som god Agerdyrker veed han alt for vel, at dette Solv vil drage Guld ud af vor egen Jordbund.

Dr.

barhed; men dette er ikke Tilfældet med Salt, som i sin naturlige Tilstand ublandet bringes paa Jorden; thi vil man, f. Ex., strøe Saltet paa Sand: og sandblandet Jord, ja endog paa løs sort, muldet og Mosejord, da vil Regn og Dug snart smelte Saltet og skylle det fra Overfladen ned i det døde Sand eller Jord, og Saltet ikke virke Frugtbarhed uden i det første Aar.

Min første Lærer i Landoeconomien, den i mange Henseender agtværdige og indsigtsfulde Inspecteur Boelkers paa Julinge, som har indrettet de grevelige Molkiske Godser paa Holsteenst Maade, og som var den første, der indførte Hvedeavlens i Sjælland, igjentog ofte for mig, at Saltet havde megen Kraft til at forbedre Gjødningen, som og til at befordre Hestens, Køens og især Faarets Huld og Sundhed; jeg har derfor, efter at jeg blev Eier af Søbygaard, som er over 40 Aar siden, hvert Aar besittet mig paa, saavel hos dem, der handlede med saltede Sild, som og i min egen Huusholdning, at faae saamegen Silde og Kjødlage som mueligt. Jeg kom den Hvede, jeg skulde faae, i mine Ballekar, som kunde rumme 30 til 40 Tønder; derefter øste jeg paa Hveden, hvad Luge jeg havde, og naar jeg ikke havde faa megen Luge, som der kunde skjule Hveden, faa tog jeg dertil undertiden en Tønde Spansk Salt, som jeg blandede i Røddingevand, efter at jeg nogen Tid i Forveien havde opløst Saltet med

foghedt Vand: saaledes lod jeg undertiden Hveden staae i 3 til 4 Dage. Dagen forend Hveden skulde saaes, tappede jeg Vandet fra, hvilket jeg omhyggelig bevarede og øste paa min Gjødning. Denne stærke Saltning tilskriver jeg, ikke allene at jeg ingenstunde har havt Brand eller Røst i min Hvede, men at samme efter Omstændighederne altid har været ualmindelig god. Her paa Sophienberg, hvor jeg aarlig kun saar 2 til 2½ Tonde Hvede, bruger jeg ikke uden Silde- og Kjødlage. At Saltet har megen Indflydelse paa Jordens Frugtbarhed, har jeg i mange Aar været overbevist om, da jeg i min Ungdom har ligget i Kvarteer i Ditmarschen og seet den store Frugtbarhed, som Saltvandet virkede paa Engene der, naar de oversvømmedes med Nordvestvand; jeg har derfor, jeg troer for en 14 til 15 Aar siden, forsøgt her ved en Vandvogn, hvoraf jeg den Gang indsendte en Model til det Kongelige Landhuusholdningselskab, at fore Strandvand op paa et Stykke Jord tæt ved Stranden, som bestod af Sand, hvor der før intet Græs groede; men jeg bemærkede, at det Vand, som man saaledes skulde fore op fra Stranden, ikke var tilstrækkeligt til at meddele Jorden den fornødne Frugtbarhed; jeg maatte derfor opgive dette Forsøg: imidlertid sammengroede dog dette Stykke Jord strax med fint Græs, som det siden har vedligeholdt, dog formodentligen fordi jeg hvert Aar derefter har tåret

mine Faar paa dette Stykke Jord, som derved har vundet Faarenes Gjødning.

I Aaret 1809 oppløiede jeg et Stykke Torve-
mosejord paa 2 Tønder, 3 Skjepper Land, efter
at jeg i Forveien havde fragrabet Vandet; 1810
og 11 saaede jeg Havre deri, som gav maadeligt
og ikke blev moden. I Aaret 1811 havde jeg
nedbrudt endeel af Bygningen her, hvorved jeg
fik en stor Deel Kalkgruus. Af denne førte jeg
1812 300 Læs paa de 2 Tønder Land; paa de
øvrige 3 Skjepper Land førte jeg 100 Læs Sand,
og pløiede derpaa al Jorden 4 Gange for at blande
Gruset og Sandet deri. Imod Efteraaret gjødede
jeg denne Lod med 140 gode Læs Compostgjødning
af Leer, Heste- og Faaregjødning, som ved Tang-
strøening under Creaturene var bleven blandet med
Tang, hvilken Compostgjødning jeg om Sommeren
havde 3 Gange paaøst Saltlage og Strandvand
for at holde den fugtig og forekomme, at den
ikke skulde brænde sammen og blive til Aske, hvil-
ken Egenskab den Heste- og Faaregjødning mere
har, hvor der er strøet med Tang, end den, hvor
der er strøet med Halm. Ovenpaa denne gjødede
Jord lod jeg med Haanden strøe 6 Tønder Salt,
pløiede Jorden ganske let, da den formedelst de
ofte foregaaende Pløininger var meget løs, og
saaede nu deri 2 Tønder, 3 Skjepper Hvede, uden
denne Gang at salte den paa min sædvanlige
Maade. Jorden blev kun harvet 2 Gange med

en Erøharve, og jeg høstede derefter 29½ Tønder Hvede og fik henimod 300 Lispund Langhalm, uagtet Hveden for en stor Deel var gaaen i Leie. Næret derpaa saaede jeg Erter i denne Jord, men de raadnede paa Marken, inden de ret havde sat Bølge, og jeg tærskede ikke mere end 6 Tønder deraf; jeg fik overflodigt Foder, men det duede ikke uden til at strøe med. — Havde jeg istedet for at saae Erter plantet Kaastrabi og Rotobager og saadet Turnips i denne Lod, saa havde jeg formodentligen haft en rig Høst. — Derefter besaaede jeg Lodden med 2 Tønder toradet Byg, hvorefter jeg tærskede 38 Tønder. Efter Bygget saaede jeg Blandingskorn, som ligeledes groede ualmindelig godt og blev flaaet 2 Gange til Staldfoder; i 1817 bar denne Lod Boghvede, som ligeledes groede usædvanlig frodig og blev brugt til Grøn-foder; om Efteraaret saaede jeg atter Lodden med 2 Tønder 3 Skjæpper, denne Gang saltet Hvede, hvortil jeg havde gjødet med Compostgjødning som forrige Gang, og høstede derefter 32 Tønder Hvede og gjorde 327 Lispund Langhalm. Den Hvede jeg ikke har forbrugt til Sæd og eget Brug, har jeg sidste Januari Maaned, da den bedste Hvede efter Torvepriis stod i 13 Rbd. 5 Mk., solgt efter Bægt til Bager Schohle i Hirschholm for 1 Rbd. 8 Sk. pr. Lispund. Til Sommeren agter jeg at plante Kaastrabi og Rotobager og saae Turnips i denne Lod.

Hvad enten Kalkgruset, Saltet eller Gjødningen bør tilskrives den største Fortjeneste ved denne ualmindelige Frugtbarhed, vil jeg lade være uafgjort. Men jeg har ligeledes et Stykke Jord paa 6 Skjeppers Størrelse, som før har været en Fiskedam; derpaa strøede jeg 2 Tønder Salt, uden i Forveien at have fjort Kalkgrus eller Sand derpaa, og besaaede ikke denne Jord forend det følgende Foraar; men den har siden den Tid afvejlende baaret Hvede, Raarabi, Himmelbyg og grøn Boghvede, og givet ligesaa god Afgrøde, som den forommeldte; hvor der er bleven saet Hvede, har jeg gjødet med Compostgjødning.

Da man formodentlig vil finde det paafaldende, hvorledes jeg paa en Tid, da Saltet var saa sjeldent og dyrt, har kunnet øse saaledes som meldt dermed, saa skylder jeg her at forklare, hvorledes det gik til. I Aaret 1811 forsøgte jeg at virke Salt af Tang, og fik saaledes omtrent 9 Tønder; men det var gunstigt, bittert og trannet af Smag, hvilket, som jeg siden har erfaret, var fordi jeg ikke havde stilt Klevertangen fra den Tang, jeg brændte til Aske. I Klevertangen er der nemlig Amphibier, Smaafiske og Reier, som indeholde Tran, hvilket gjør Saltet gult, bittert og tranagtigt af Smag. Da jeg desformedst ikke kunde afsætte Saltet, uagtet det fuldkommen var saa stærkt som udenlandsk Salt, saa brugte jeg de 8 Tønder paa ovenansførte Maade;

det Øvrige fræede jeg i min Gjødning, og jeg troer, at det i sidste Brugmaade har virket meer til Jordens Frugtbarhed end i første.

Men da vi heri Landet ingen Saltværker have, maae kjøbe og hente Saltet fra Udlandet, og betale det nu for Tiden med omtrent 8 Rbd. Tonden, hvortil jeg kun vil regne 1 Rbd. paa Tonden, naar Landmanden skal hente det fra Kjøbstaden, saa vil det nok, som jeg allerede har sagt, ikke svare Regning at forbruge det til Gjødning, især naar man, efter Ridder og Baronet Sinclairs Angabe, behøver 10 Tønder Salt til en Tonde Lands Frugtbargjørelse, hvilket vilde blive 90 Rbd. for Saltgjødningen pr. Tonde Land. Vi behøve visseligen ikke at kjøbe saa dyr Gjødning udenlands fra, naar vi, ved at staldfore vore Creature om Sommeren med Grønt og fore dem om Vinteren med Jordfrugter, vilde forøge vor Gjødning og med Skjonsomhed blande den, alt som den Jords Bonitet og Bestaffenhed udfordrer det, som man vil frugtbargjøre; denne Foeringsmaade, med den deraf flydende forøgede Gjødning, vil unegtelig bringe Guld og Sølv i Landet for det Korn, Smør, Ost, Kjød og Kjøst, som derved produceres, og ved at salte Hveden paa anførte Maade, vil man undgaae Insekternes Skadelighed.

Dog ere Kystbeboerne, især de, der boe imod Bester og Nordhavet, ikke ganske udelukkede fra at kunde nyde Saltets gode Virkning til deres

Jorders Frugtbargjørelse, naar de ville benytte sig af Klevertangen til at skaffe sig Saltlage af Tangasse, hvilket kan skee paa en yderst lidet bekostelig Maade. Man passer kun paa om Vinteren eller Foraaret, naar Havet ikke er belagt med Is, at samle den Klevertang, som kommer med Norden og Nordvest høie Blande, da den Klevertang, der kommer fra Nordsoen indeholder mere Salt, Tran og andre Gjødningsmidler, end den Tang, som kommer fra Østersøen, og som forstørstedelen bestaaer af Bendeltang. Jo før jeg kan faae den fra Stranden, desbedre er det; thi bliver den liggende der nogen Tid, saa bliver der fyldt Sand i den, hvilket vil fordærve Altsammen, da Sand ikke giver Salt. Man maa søge at føre Tangen op paa en jævn og grøn Plads, og sprede den tyndt som til Høe. Er det Tørveir og Blæst, saa vil den efter to Dages Forløb være seitor, da man saa kan samle den i lange Rader, omtrent en Alen tykke og to Alen brede. Disse Rader maae lægges saaledes, at de med en af Enderne vende imod Vinden. Man stikker da Ild i den Ende, som Vinden bærer paa, hvilket skeer ved at lægge nogle tørre Vinde under denne Ende, og hele Raden vil da brænde af sig selv, naar man saaledes fører Tangen imod Vinden i Ilden. Har man anden seitorgjort Tang i Nærheden, kan og den løstes i Ilden og brændes med det samme; men denne Tangbrænding maae foretages saasnart

mueligt; thi kommer der formegen Regn, medens
 Tangen ligger i Kaden, saa vil endeel af Saltet
 blive skyllet deraf; den maae heller ikke stee i
 stærk Regn eller Blæst; thi Jlden vilde i første
 Tilfælde slukkes, og i sidste blusse for stærkt og
 Asten flyve bort: jo langsommere og mere ulmende
 Tangen brænder, desbedre er det. Asten stufes
 derpaa sammen og bringes om mueligt i Huus,
 saasnart den er svalet; hvis dette ikke stcer, maae
 den strax tildækkes med vaad Tang, i hvilket Fald
 den kan blive liggende saaledes uden Skade, ind-
 til det bliver tørt og stille Veir. Naar det træf-
 fer, at denne Klevertang kommer i Land om Vin-
 teren eller om Foraaret, naar der ikke er Leilighed
 til at brænde den, saa kan man sætte den op i
 store Stakke, jo større og høiere, desbedre, om
 det saa var 40 Læs. Saltet vil da nok blive i
 Stakken, indtil man ved Sommerens stadige Veir
 kan brænde den. Ved Klevertangen maa man
 ellers agte, at da den voxer paa Steen, saa vilde
 disse gjerne følge med; fra Stenene kan man ikke
 trække Tangen med Hænderne, og at skjære dem
 derfra med en skarp Kniv, vilde medtage for me-
 gen Tid; det er derfor bedst, at brænde Tangen
 med Stenene og siden pille dem af Asten, som er
 høist nødvendigt. To Koner, som vare bleve be-
 vante ved dette Arbeide, brændte daglig for mig
 8 til 10 Tønder Aste, som jeg den Gang betalte
 med 6 R . Dansk Courant pr. Tønde. Da jeg

saaledes havde faaet noget over 110 Tønder Afke, begyndte jeg med at lude den ud paa følgende Maade:

Jeg har en Kjedel, som rummer $2\frac{1}{2}$ Tønde Vand; denne fyldte jeg med Strandvand, som jeg passede at tage, naar vi havde høit Nordenvand. Imidlertid havde jeg udenfor min Bryggerstøbe lavet et Lad saa høit, at derunder kunde sættes en Ballie; paa dette Lad satte jeg 6 Tjæretønder, som Overbunden var slaaen af; paa Bunden af disse lagde jeg et Lag Pilekjeppe, omtrent af en lille Fingers Tykkelse, hvilke bleve flettede saa tæt sammen som muligt og belagte med et ganske tyndt Lag Halm, paa det Afken ikke skulde glide igjennem dem. Efterat jeg saa havde anbragt en Tapstang i Tønderne, fyldte jeg dem med Afke paa 3 Tommer nær. Nu blev mit imidlertid kogte Saltvand øst ganske jævnt i Tønderne paa Afken, saa fuldt at Vandet stod et Par Tommer derover. Nogle Timer derefter var Vandet sjunket til Afken, og da bleve Tønderne fyldte fulde igjen med Vand. Det stod nu saaledes i 10 til 12 Timer, indtil det var ganske svalet.

Naar man gaar tilbærks paa denne Maade, saa faaer man ved Aftapningen en god Lage, hvilken man, som vel er det retteste, endnu kan forstærke ved at komme den i Kjedelen, koge den med en Tilfætning af Saltvand, fylde Tønderne med

trist Afke, og lade den kogte Løge filtreres nok engang paa den forbeskrebne Maade derigjennem. Den bundne Løge er da meget stærk, alt efter som man kan træffe at faae Tang og Saltvand med Nordenbunde.

Vil man tage det noie og give sig Tid dertil, saa vil man endnu faae brugeligt Efterløb ved at øse en Spand kogende Saltvand i hver Tønde, hvilket Efterløb man kommer i det kogende Vand, som skal bruges til den følgende Lødning. Affen, som saaledes er bleven udludet, ducer til ingen Ting, ja jeg troer endog at den er skadelig baade for Ager og Engjord; jeg har derfor styrket den i en Tørvegrav, om den der efter mange Aars Forløb kan raadne og blive til et Slags Tørv.

Den producerede Løge ofer jeg efterhaanden paa mine Møddinger, saavel dem der ere satte ude paa Marken, som i Møddingen i Gaarden, hvorfor jeg altid sætter dem jævne og flade, at Løgen saa meget mueligt bliver i Gjødningen; ved denne Løge har jeg fundet, at den Gjødning, der er saltet dermed, ved at strøes halv saa tykt, som anden Gjødning, virker ligesaa megen Frugtbarhed, som den dobbelte Qvantitet af usaltet animalisk Gjødning. Til Beviis herpaa har jeg i en Leerbakke neden for min Mødding i Gaarden gravet et firkantet Hul, som kan rumme 40 Læs; dette fylder jeg efterhaanden med Tørvaske, Feieskarn og Leer, og ved at øse Saltløge derpaa og

at lede det Vand derhen, som kommer fra Moddingen, afgiver det om Efteraaret, da det tildeels har staaet saaledes næsten et Aar og er blevet tempereret, ligesaa megen Frugtbarhed, især paa Mose- og Sandjord, som enhver anden Gjødning.

Afkebrændningen og Ludningen bør gjøres i Accord og ved fattige Koner; kun maa man selv passe at føre Tangen paa den rette Tid op fra Stranden, at det er saa meget Klevertang som mueligt, og ligeledes at lude Asken, naar det er Nordenbände. Til en Ludning bruges her 12 Tønder Afke; disse ville, som Pengene nu ere, faaes brændte og ludede til Lage for 8 fl. pr. Tønde; jeg vil endog beregne Tangen og Vandet at opkjøre, Jildebranden, som dertil medgaaer, samt Slittagen paa min Kjæde for det samme, hvilket da bliver 2 Rbd. for en Ludning, hvoraf der faaes 3 Tønder Saltlage, som jeg er overbeviist om at virke ligesaa meget til Jordens Frugtbarhed, som en Tønde Salt, især naar den paa anførte Maade blandes i Compostgjødningen. Dette er efter min Overbeviisning den eneste og letteste Maade at forskaffe sig heri Landet Salt til Gjødning; thi da det skal hentes fra Udlandet, saa vil en Tønde udenlandsk Salt koste mere i blot Fragt end en Tønde saaledes virket Tangsalt. Jeg er i den Overbeviisning, som jeg nys har sagt, at 3 Tønder af denne Lage, som Gjødningsmiddel og blandet i Gjødning, giver ligesaa megen Frugt-

barhed paa Jorden, som en Tonde udenlandsk Salt, der nu koster 8 Rbd. Det var derfor at ønske, om flere Kystbeboere, især de, der boe mod Vester- og Nordhavet i Jylland, vilde gjøre lignende Forsøg og bekjendtgjøre offentlig Resultaterne deraf. Sluttelig maa jeg endnu anmærke, at da vi i Vinter sjelden have haft Nordenvind, altsaa ei heller paa Kysterne her synderlig Klevertang, hvoraf man med Fordeel kunde virke Saltlage, saa maa vi for i Aar undvære dette Gode. Og saa har jeg forsøgt at kjøre om Efteraaret frisk Tang, som den kommer fra Stranden, paa mit Eng, og om Foraaret fundet ved Tangens Bortryddelse en ualmindelig Fremvæxt paa Græsset, som det vedligeholdte til Høsten fremfor anden ubedækket Eng. Denne Tang har ingen Kraft mere, og kan altsaa ikke bruges uden til at lægges paa Tanggjerder eller til Paafyldning paa Tangbroer, som ere over Grøfterne i Engen.

At Saltet, givet Hesten og Qvæget, i liden Portion engang om Ugen, virker hos dem tyndt og sundt Blod, beforder Ude- og Drickelysten, altsaa og deres Sundhed og Huld, det kan ingen imodsig; men allermeest nyttigt og nødvendigt er Saltet for Faaret, ja jeg tør næsten sige, at det er et Universalpræservativ imod alle Faaresygdomme, som ikke komme af Smitte, saasom Skab, af ufornuftig Omgang i deres nyklippede Tilstand og Lammene's Forkjølelse i deres spæde Alder.

Det bør stedse forelægges dem saaledes, at de kunne nyde saa meget deraf, som deres Trang dertil selv vil minde dem om. Jeg har i over 30 Aar brugt følgende Maade: Da Faarene altid gnave Kalken og Leret af Væggene i deres Huse, saa faldt jeg paa at fylde overstaarne Tjørter under næsten fulde med tort Leer og at ose saa megen Sildelage og grovt Salt; som jeg kunde faae, derpaa, dernæst at ælte og arbejde det sammen, at det blev ganske vallingjævnt, derefter at sætte tre stærke Buer af Pilekjenpe over Ballien; at Faarene ikke skulde gaae op i den og gjøre Lettet ureent. For hver 20 Faar blev der sat en saadan Ballie i Huset. Denne Blanding fortære Faarene ved idelig at gnave og slikke derpaa; og da mine Folk altid have faaet salte Sild til Døvre, saa maae Røgteren hver Morgen samle Sildehovederne og Benene og komme dem i Ballien, hvoraf der da ikke findes det ringeste efter en Times Forløb. Jeg kan hvitdelig forsikre, at jeg ikke har mistet et eneste Faar af Sygdom, siden jeg begyndte at bruge denne Maade, som jeg endnu bruger den Dag i Dag. Svinet ynder ikke Salt; hvilket jeg er bleven overbevist om ved følgende Tilfælde. Jeg har brugt den Maade at gibe mine Fedesviin i Forstningen kogte Erter og derudi at udmase ved Damp kogte Kartofler; naar de bleve kjede af denne Føde, forsøgte jeg nogle Gange deri at ose Saltmadsuppe; hvori der var kogt iode Bindes iste Pøtte;

faltet Kjød og Flest, i den Tanke, at de som Hesten og Koen skulde faae mere Appetit derved; men de vilde derefter ikke æde det uden af Sult; ligeledes har jeg fundet, at de have draget den sure Melk og Walle, naar Pigen imod min Advarsel har øst Smørlagen, naar hun æltede Smør, i denne Melk. Fjærkreaturet har jeg aldrig søgt at give Salt.

Sophienberg, medio Februar 1819.

D. Falkenskjold.

* * *

Ei blot Udgiveren, men sikkerligen ogsaa Tidernes Læsere, takke foranstaaende lærerige Afhandlings Forfatter, for Meddelelsen af de Erfaringer, som deri indeholdes. — Saaledes — jeg er vis derpaa — besidde mange af vore Landsmænd Kundskaber, ved hvis Meddelelse de kunde i høi Grad gavne Samfundet. O! at det maatte behage dem, at træde i denne Veterans Fodspor, og nu og da, med eller uden Navn, at meddele os disse! Vi skulde da ofte skylde Landsmænd det, hvorfor vi nu maae takke Udlændinge, og vi skulde da see mangen Plante fra Fædrelandets Grund fremspire og derpaa uddannes til et mægtig Træ, som nu først maae omplantes fra fremmed Grund, og netop derfor ofte mindre lykkes hos os.
